

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 548

van **TINNE ROMBOUTS**

datum: 23 februari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Soortenbeschermingsprogramma akkervogels - Opmaak

De minister keurde net voor de kerstvakantie een nieuw soortenbeschermingsprogramma goed voor akkervogels. Dat loopt 5 jaar en moet ervoor zorgen dat de populatie akkervogels er structureel op vooruit gaat. De populatie akkervogels doet het namelijk niet goed omdat ze te weinig dekking vinden, te weinig voedsel vinden en er te weinig broedplaatsen zijn. Daarnaast is er invloed van de klimaatverandering en de invloed van predatie op de populatie.

Een onderdeel van het soortenbeschermingsprogramma is het gericht inzetten op beheersovereenkomsten. Die hebben in het verleden hun nut al bewezen en gezorgd voor resultaten. Beheersovereenkomsten zullen voortaan niet meer op alle plekken ingezet kunnen worden, maar enkel daar waar de kans op herstel van een populatie het grootst is. Waar geen beheersovereenkomsten meer gesloten kunnen worden, zal doorverwezen worden naar de ecoregelingen van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB).

Het soortenbeschermingsprogramma richt zich namelijk op landbouwgebied en kwam naar eigen zeggen van de minister tot stand na onderhandelingen met de betrokkenen.

1. Welke externen werden geconsulteerd voor de opmaak van het soortenbeschermingsprogramma?
2. In het ministerieel besluit van 20 december 2021 over het soortenbeschermingsprogramma voor akkervogels blijkt niet alles opgenomen zoals vermeld in de achtergrondnota bij het ministerieel besluit.

Kan de minister een overzicht geven van de elementen die niet zijn opgenomen en met welke reden ze geschrapt zijn in de uiteindelijke beslissing?

3. Kunnen landbouwers die beheersovereenkomsten afsluiten om de populatie van akkervogels vooruit te helpen, afgestraft worden indien populatiedoelstellingen niet gehaald worden? Is de minister van mening dat vrijwillige inspanningen niet mogen leiden tot beperkingen in dat kader?
4. Zal de minister onderzoeken of een apart statuut gevonden kan worden voor natuur in landbouwgebied, waar dit soortenbeschermingsprogramma zich op focust. Hoe zal ze dit verder onderzoeken?

ANTWOORD

op vraag nr. 548 van 23 februari 2022

van **TINNE ROMBOOTS**

1. In de stuurgroep die de opmaak van het achtergrondrapport, op basis waarvan het soortenbeschermingsprogramma tot stand kwam, waren volgende externe partijen vertegenwoordigd:

- Aanspreekpunt Privaatbeheer Natuur & Bos
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Algemeen Boerensyndicaat
- Boerenbond
- Boerennatuur (Agrobeheercentrum Eco²)
- De Vlaamse Waterweg
- Defensie
- Departement Landbouw en Visserij
- Hubertus Vereniging Vlaanderen
- Instituut voor Landbouwonderzoek
- Instituut voor Natuur en Bosonderzoek
- Natuurpunt
- Provincie Vlaams-Brabant
- Provincie West-Vlaanderen
- Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren
- Regionaal Landschap Zuid-Hageland
- Vlaamse Landmaatschappij
- Vlaamse Windenergie Alliantie
- Vogelbescherming Vlaanderen
- VOKA
- Werkgroep Grauwe Gors

Volgende externe partijen hebben het opmaakproces gevolgd als corresponderend lid van de stuurgroep:

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Provincie Antwerpen
- INAGRO

2. Een soortenbeschermingsprogramma (SBP) komt conform het Soortenbesluit tot stand op basis van een rapport dat de in het art. 26 voorgeschreven elementen dient te bevatten. Het SBP en het rapport zijn dus op zich 2 verschillende documenten.

De hoofdstukken uit het achtergrondrapport die vooral informatief en onderbouwend zijn, worden in het SBP zelf niet overgenomen of worden er sterk in samengevat. Het SBP bevat a priori die elementen uit het achtergrondrapport die de doelstellingen, maatregelen en acties inhouden en dus het kader vormen voor het operationeel programma.

Volgende acties werden niet weerhouden:

- Actie 5.3 'proefproject predatordruk en predatorcontrole'
Deze actie was bedoeld om na te gaan in hoeverre het broedsucces van akkervogels kan worden verhoogd door de predatiedruk op de doelsoorten te beperken door actieve predatorcontrole, en op deze manier bij te dragen tot het herstel van akkervogels.

Er werd buiten dit rapport een extern onderzoek opgestart door ANB via het jachtfonds. De procedure voor toewijzing van de opdracht aan een onafhankelijke onderzoeksinstituting is in volle voorbereiding. In het achtergrondrapport staat daarom volgende passage "Om niet te interfereren met het lopende onderzoek wordt vanuit dit SBP geen parallelle actie opgestart".

Er is bovendien een diverse lijst aan soorten die op eieren van akkervogels en akkervogels zelf prederen. Enkele "predatoren" mogen reeds worden bejaagd en/of bestreden zoals vos, bepaalde kraaiachtigen alsook de opportunistische fazant. Andere soorten hebben een wettelijk beschermd statuut zoals onze marterachtigen. De vraag is hier dan ook waar eindigt predatie en waar start biodiversiteit? Zo is ook van egels bekend dat ze eieren eten van grondbroeders.

De hoofdoorzaak van de achteruitgang van akkervogels is het verlies van leefgebiedskwaliteit. Met dit SBP willen we daarom net eerst en vooral duurzaam die leefgebiedskwaliteit herstellen zodat akkervogels meer kansen krijgen en de kans op predatie verkleint.

- Actie 5.4 'Evaluatie van de monitoring en jachtvoorwaarden voor patrijs'

Ruim een jaar voor het vaststellen van dit SBP, nam ik reeds het initiatief om een verbeterd monitoringsprotocol en jachtvoorwaarden voor patrijs uit te werken in het kader van de jachtwetgeving. Sinds 2021 wordt een gestandaardiseerd telprotocol gebruikt voor de voorjaarstellingen van patrijzenkoppels.

Gezien het thema vanuit het jachtbeleid reeds werd opgestart, was het niet opportuun om deze actie in het SBP te weerhouden in een dubbel circuit. Een verbetering van de methoden voor monitoring en van de omschrijving van de jachtvoorwaarden, is wel degelijk lopende en wordt ook verder ontwikkeld, los van dit SBP. Dit staat ook zo in het achtergrond rapport.

3. Een beheerovereenkomst is een inspanningsverbintenis, geen resultaatsverbintenis. Een landbouwer kan dus niet worden afgestraft als het resultaat onder de vorm van meer akkervogels, uitblijft.
4. In het SBP werd een actie 2.6 ingevoegd (die overigens in het achtergrondrapport niet aanwezig was) die er op gericht is de mogelijkheden voor een aangepast statuut voor bijkomende (semi)permanente ecologische structuren in het landbouwgebied te verkennen.

De zoektocht bestaat er in om bijkomende (semi)permanente ecologische structuren in het landbouwgebied een bepaald beschermd statuut te bieden dat minder stringent is dan de generieke natuurwetgeving en waarbij dit statuut de rechtszekerheid van de land- en tuinbouwers en de hoofdfunctie van het agrarisch gebied verzekert. Landbouworganisaties melden mij immers dat vele landbouwers wel bereid zijn om op dit vlak een inspanning te leveren. Wat hen echter vaak tegenhoudt, is de vrees dat de verhoogde natuurkwaliteit die ze zelf helpen bereiken, hen op termijn met bijkomende beperkingen opzadelt.

Met deze actie wil ik nagaan welk antwoord we hierop kunnen bieden in de regelgeving.